

ГРИГОРІЙ СКОВОРОДА І КОНФУЦІЙ ЯК ПРОВІДНІ НАЦІОНАЛЬНІ ФІЛОСОФИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У цій статті розглядаються філософські думки Конфуція і Григорія Сковороди, порівняння їх поглядів та вчень.

Ключові слова: Григорій Сковорода; Конфуцій; вчення; філософія; філософи; погляди; думки; порівняння; аналіз.

Abstract

This article examines the philosophical thoughts of Confucius and Grigoriy Skovoroda, a comparison of their views and teachings.

Keywords: Hryhoriy Skorovoda; Confucius; doctrine; philosophy; philosophers; views; thoughts; comparison; analysis.

Вступ

Сковорода і Конфуцій були двома видатними філософами, які зробили значний внесок у розвиток своїх національних культур. Вони були вчителями, письменниками і музикантами водночас. Їхні ідеї мали значний вплив на розвиток філософії, релігії, освіти, літератури та мистецтва в Україні та Китаї.

Сковорода вважається одним із найвидатніших філософів і поетів України XVIII століття. За любов до мудрості та філософських дискусій його називали «українським Сократом» [1]. Сковорода твердо переконаний, що кожна людина має право на освіту і самопізнання. Він пропагував ідею гармонійного розвитку особистості, що об'єднує розум, серце і душу.

Конфуцій є засновником конфуціанства, однієї з найвпливовіших філософських і релігійних систем у світі. Він жив у Китаї між шостим і п'ятим століттями до нашої ери [2]. Конфуцій вважав, що суспільство може бути гармонійним лише за умови дотримання людьми моральних принципів і традицій. Він пропагував ідею добродесного життя, яке базується на таких чеснотах, як чуйність, справедливість, чесність і мудрість.

Сковорода розробив загальну філософську систему, яка охоплює такі теми, як метафізика, гносеологія, етика, естетика, педагогіка та політика [3]. Його основні філософські думки:

- **Концепція гармонії людини, природи і Бога.** Сковорода вважає, що людина є частиною Всесвіту і має жити в гармонії з Всесвітом. Він виступає за концепцію природного життя, засновану на простоті та щирості.
- **Ідея самопізнання.** Сковорода вважає, що кожна людина має право відкривати себе і розвивати свій внутрішній потенціал. Відстоює ідеї самовиховання та саморозвитку.
- **Ідея гармонійного розвитку особистості.** Сковорода вважає, що кожна людина має право на досягнення гармонійного розвитку особистості, яка є поєднанням розуму, серця і душі. Він пропагував ідею цілісної освіти, яка включала розумовий, емоційний і духовний розвиток.

Ось кілька цитат з творів Сковороди, які відображають його філософські ідеї [4]:

- "Людина є не те, що вона є, а те, що вона може бути."
- "Людина - це світ у малому."
- "Пізнай самого себе, і ти пізнаєш весь Всесвіт."

Конфуцій розробив філософську систему, засновану на таких ідеях:

- **Концепція високого життя.** Конфуцій вважав, що суспільство може бути гармонійним лише за умови дотримання людьми моральних принципів і традицій. Він пропагував філософію добродесного життя, засновану на таких чеснотах, як чуйність, справедливість, чесність і мудрість.
- **Ідея соціальної гармонії.** Конфуцій вважав, що суспільство може бути гармонійним лише за умови дотримання людьми моральних принципів і традицій. Він просував ідею соціальної гармонії, заснованої на таких чеснотах, як слухняність, відповідальність і повага.
- **Уявлення про роль освіти в суспільстві.** Конфуцій вважав, що освіта є запорукою побудови гармонійного суспільства. Він пропагував ідею освіти для всіх, незалежно від їх соціального статусу.

Ось кілька цитат з творів Конфуція, які відображають його філософські ідеї [5]:

- "Хто не вчиться, той старіє."
- "Нехай слова твої будуть прості, але думки твої будуть глибокі."
- "Людина, яка не має поваги до себе, не може мати поваги до інших."

Філософські думки Сковороди і Конфуція дуже близькі. Обидва філософи вважали, що люди є частиною Всесвіту і повинні жити в гармонії з ним. Вони також пропагували ідеї морального життя та суспільної злагоди. Однак між ними є деякі відмінності. Сковорода більше уваги приділяв внутрішньому розвитку особистості, а Конфуцій — суспільній гармонії. Сковорода теж більш критично ставився до традицій, тоді як Конфуцій був захисником традицій. Сучасні дослідники підкреслюють актуальність і важливість філософських учень Сковороди та Конфуція для сучасного світу. Наприклад, деякі відзначають, як ідеї Сковороди про саморозвиток та гармонійний розвиток особистості можуть бути важливими для розуміння сучасних викликів і пошуку особистої рівноваги. Дослідники також звертають увагу на роль Конфуція в підтримці моральних цінностей і соціальної гармонії, які залишаються актуальними в контексті сучасних суспільних та моральних дискусій.

Висновок

Сковорода і Конфуцій були двома великими філософами, які зробили значний внесок у розвиток своїх національних культур. Їхні думки й сьогодні мають практичне значення та можуть допомогти нам замислитись над такими важливими питаннями, як гармонія між людиною та природою, саморозуміння, гармонійний розвиток особистості, моральне життя, соціальна злагода та роль освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. <http://www.nbuv.gov.ua/node/6047>
2. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Конфуцій>
3. Григорій Сковорода у сучасному багатомірному світі : зб. тез VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (Львів, 16 листопада 2022 р.) / за ред. чл.-кор. НАН України, д-ра філос. наук, проф. В. П. Мельника ; відп. за вип. В. М. Качмар, Л. В. Рижак, Н. І. Жигайло, Ю. В. Максимець. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. – 316 с. : рис., табл. – Бібліогр. в кінці ст.
4. <https://www.kobu.kiev.ua/афоризми-григорія-сковороди/>
5. <https://uk.wikiquote.org/wiki/Конфуцій>

Москаленко Аліна Євгеніївна- студентка групи 1БКС-226, факультету інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: moskalenkoalina56@gmail.com

Moskalenko Alina Evgeniivna- student of group 1BKS-22b, faculty of information technologies and computer engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: moskalenkoalina56@gmail.com